

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1929-1930	N° 194		Zittingsjaar 1929-1930
PROJET DE LOI, N° 172	SÉANCE du 28 Mars 1930	VERGADERING van 28 Maart 1930	WETSONTWERP, N° 172

PROJET DE LOI

sur la fondation de l'Institut national
de radio-diffusion.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION (1)
PAR M. CARTON de WIART.

MADAME, MESSIEURS,

Le but de ce projet de loi déposé par le Gouvernement est, comme la Chambre le sait, de doter la radio-diffusion d'un statut légal qui permettra d'établir et d'exploiter de puissantes stations modernes assurant la radio-diffusion de programmes aptes à satisfaire les diverses catégories d'auditeurs du pays entier, tout en donnant à ces programmes une réelle valeur intellectuelle, morale, éducative et artistique,

Adopté par la Chambre, le 26 avril 1929, par 96 voix contre 1 et 1 abstention, ce projet de loi fut discuté une première fois au Sénat le 8 mai suivant, mais à la suite d'observations présentées par plusieurs de ses membres, la discussion fut ajournée, puis reprise à la session actuelle dans les séances des 12 mars et jours suivants.

Plusieurs de ses articles furent amendés et c'est ainsi que le projet revient aujourd'hui devant la Chambre, après avoir été adopté par le Sénat, dans sa séance du 18 mars 1930, par 110 voix contre 1 et 1 abstention.

Dès le début de la discussion qui eut lieu dans l'autre assemblée, des craintes furent exprimées au sujet du danger que peut présenter l'attribution à l'État d'un monopole de la diffusion de la pensée par certaines longueurs d'ondes hertziennes. Assurément, le régime idéal en une telle matière serait celui de la liberté et il n'est pas douteux que le système inauguré par le projet de loi pourrait justifier des objec-

WETSONTWERP

betreffende de inrichting van het Nationaal Instituut
voor radio-omroep.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE (1) UITGEBRACHT
DOOR DEN HEER CARTON de WIART.

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Het doel van dit wetsontwerp, door de Regeering ingediend, is, zooals de Kamer het weet, aan den radio-omroep een wettelijk statuut te geven dat toelaten zal machtige, moderne uitzendingposten in bedrijf te nemen, welke de uitzending van programma's zullen verzekeren, die voldoening kunnen geven aan de verschillende categorieën van toehoorders in het geheele land en tevens een wezenlijke intellectuele, zedelijke, opvoedende en artistieke waarde hebben.

Aangenomen door de Kamer, op 26 April 1929, met 96 stemmen tegen 1 en 1 onthouding, kwam dit wetsontwerp voor het eerst ter bespreking in den Senaat, op 8 Mei van hetzelfde jaar. Naar aanleiding van opmerkingen, door onderscheidene leden voorgebracht, werd de bespreking verdaagd. Zij werd hervat in de huidige zitting, tijdens de vergaderingen van 12 Maart en volgende dagen.

Verscheidene artikelen werden gewijzigd. Het gewijzigde ontwerp dat opnieuw aan de Kamer wordt voorgelegd, werd aangenomen door den Senaat, ter vergadering van 18 Maart 1930, met 110 tegen 1 stemmen en 1 onthouding.

Bij den aanvang van de bespreking die in de andere vergadering plaats greep, werden bedenkingen tot uiting gebracht ten aanzien van het gevaar dat bestaat in de toekenning aan den Staat van een monopolie voor de radio-uitzending van de gedachten op zekere golflengten. Stellig zou het gedroomde stelsel in dergelijke zaken dat zijn van de vrijheid en ongetwijfeld kon het door het wetsontwerp ingevoerde stelsel ge-

(1) La Commission était composée de MM. Hallet, président, Carton de Wiart, Delvigne, Eekelers, Mundeleer, Rubbens en Van Dievoet.

(1) De Commissie bestond uit de heeren Hallet, voorzitter, Carton de Wiart, Delvigne, Eekelers, Mundeleer, Rubbens en Van Dievoet.

tions très sérieuses si la composition même du Conseil de gestion et du Comité permanent n'était pas de nature à augmenter les garanties que constituera le contrôle permanent exercé sur les émissions par le public lui-même, par la Presse et par le Parlement.

Répondant à ces appréhensions qui s'étaient tra-
duites dans le débat, le Gouvernement n'a pas man-
qué de faire remarquer que le pouvoir des Chambres
sur l'organisme à créer sera plus actif que dans n'im-
porte quel autre domaine. « La moindre faute com-
mise provoquera, a dit M. le Ministre des Chemins de
fer, Marine, Postes, Télégraphes, Téléphones et Aéro-
nautique, une réaction infiniment plus grande, à
cause de la diffusion immense de l'organisme que
nous entendons créer. La moindre erreur provoquerait
un tel émoi que le Ministre se trouverait bien vite
dans l'obligation d'exercer le droit de veto dont il dis-
pose en Belgique et qui n'existe pas en Angleterre,
afin de respecter la volonté du Parlement.

» L'institut en question, a-t-il ajouté, est un sim-
ple organisme de concentration d'ordre technique.
rendu indispensable par les nécessités de l'état actuel
de la science et la limitation étroite du nombre d'on-
des exclusives dont nous disposons ».

Néanmoins, c'est en vue de réduire encore les ris-
ques d'abus que le Sénat a introduit, à l'article 3 du
projet, l'amendement suivant :

*Les informations et communications de l'Institut
se feront dans un esprit de rigoureuse impartialité.*

Au même article, le Sénat a apporté un amende-
ment ainsi conçu :

*Il lui est de même interdit de se livrer, par voie
d'émission, à la publicité commerciale ou autre à but
lucratif et d'éditer d'autres publications que les pro-
grammes des émissions.*

*L'Institut veillera à ce que les organismes dont il
acceptera les communications se conforment aux ali-
néas 2 et 3 ci-dessus.*

Cette disposition, — interdisant toute publicité
commerciale ou autre à but lucratif, — est assurément
de nature à priver l'Institut national ou les orga-
nismes dont il acceptera les communications de res-
sources importantes, et la question a été soulevée au
sein de votre Commission, de savoir si une telle inter-
diction n'avait pas un caractère trop absolu. Il a paru
toutefois à votre Commission que le texte du Sénat
pouvait être accepté. Il a le mérite de prémunir la
radio-diffusion belge contre les abus que l'exploita-
tion commerciale de ce mode de publicité ne manque-
rait pas d'entraîner, au grand détriment des effets
utiles d'ordre artistique ou éducatif qu'on en peut
attendre. Si l'expérience démontrait que la rigueur
du projet est excessive, il appartiendra toujours à
l'initiative gouvernementale ou parlementaire de pro-

rechtvaardigd worden door zeer ernstige bezwaren,
indien door de samenstelling zelf van den Beheerraad
en van het Bestendig Comité, de waarborgen niet
vergroot werden van het bestendig toezicht op de uit-
zendingen door het publiek zelf, door de Pers en door
het Parlement.

In antwoord op deze bezwaren, welke in den loop
van het debat geuit werden, heeft de Regeering de
gelegenheid niet laten voorbijgaan om er op te wij-
zen, dat de macht van de Kamers over het in 't leven
te roepen organisme grooter zijn zal dan om het even
op welk ander terrein. « De geringste fout, welke
begaan wordt, zoo heeft de heer Minister van Spoor-
wegen, Zeewezen, Posterijen, Telegrafien, Telefonen
en Luchtvaart gezegd, zal een oneindig grootere reac-
tie verwekken, om wille van de aanzienlijke uitbrei-
ding van het organisme, dat wij in 't leven zullen
roepen. De minste dwaling zal zooveel opschudding
verwekken, dat de Minister wel gauw zou genoodzaakt
zijn gebruik te maken van het vetorecht, dat hij in
België heeft en dat in Engeland niet bestaat, ten einde
den wil van het Parlement te ontzien.

« Het betrokken instituut, zoo heeft hij er bij ge-
voegd, is louter een concentratie-organisme van tech-
nischen aard, hetwelk onmisbaar geworden is door
de huidige behoeften van de wetenschap en de enge
beperking van het aantal golflengten waarvan wij de
beschikking hebben. »

Niettemin, ten einde mogelijke misbruiken te keer
te gaan, heeft de Senaat op artikel 3 van het ontwerp
nog het volgend amendement ingediend :

*De inlichtingen en mededeelingen van het Insti-
tuut geschieden in een geest van volstrekte onpartij-
digheid.*

Aan hetzelfde artikel werd door de Senaat nog de
volgende wijziging toegebracht :

*Het is het Instituut eveneens verboden, bij wijze
van uitzending, aan handels- of andere winstgevende
publiciteit te doen en andere bekendmakingen dan de
programma's der uitzendingen uit te geven.*

*Het Instituut ziet toe dat de organismes waarvan
het de mededeelingen aanvaardt, zich gedragen naar
hoogerstaande alinea's 2 en 3.*

Door deze bepaling — waarbij alle handels- of
winstgevende publiciteit verboden wordt — zal het
Nationaal Instituut of de organismes, welker mede-
deelingen het zal aannemen, van aanzienlijke hulp-
middelen verstoken worden. In den schoot uwer Com-
missie werd de vraag opgeworpen of een dergelijk
verbod niet te absoluut was. Uwe Commissie heeft
evenwel gemeend, dat de tekst van den Senaat kon
aangenomen worden. Hij heeft de verdienste den Bel-
gischen radio-omroep te bevciligen tegen de misbrui-
ken, waartoe de handelsexploitaatie van zulk soort van
publiciteit vroeg of laat aanleiding zou geven, ten
koste van den artistieken of opvoedenden invloed,
welken men er van verwachten mag. Indien uit de
ondervinding blijken mocht, dat het ontwerp te
streng is, zal van de Regeering of van het Parlement

poser que des atténuations soient apportées à cette rigueur.

Le Sénat a aussi cru devoir modifier la composition du Conseil de gestion, tel que la Chambre avait voulu le constituer. Au lieu de dix membres, âgés de moins de 65 ans, en plus du Ministre ou de son délégué, le Sénat a adopté le texte que voici :

« L'Institut est géré par un Conseil de gestion, composé du Ministre qui a les Télégraphes et Téléphones dans ses attributions, président, ou de son délégué permanent et de *neuf* membres de nationalité belge nommés pour une durée de *six années de la manière suivante* :

Un tiers par le Roi, sur la proposition du Ministre précité,

Un tiers par le Sénat,

Un tiers par la Chambre des Représentants,

Et révocables par eux.

Les *neuf* membres du Conseil de gestion autres que le délégué permanent sont remplaçables par *tiers* tous les deux ans; le sort désigne les *catégories* de membres dont le mandat viendra à expiration au premier *et au second* renouvellement. Les membres sortants peuvent être renommés.

En cas de vacance au Conseil de gestion par suite de décès, de démission ou de toute autre cause, le Roi ou l'une des Chambres, selon le cas, nommera un nouveau membre pour achever le mandat de celui qu'il remplace.

Sera démissionnaire d'office tout membre du Conseil de gestion qui, sans autorisation du Conseil, aura été absent à quatre séances consécutives.

Le mandat de membre du Conseil de gestion est incompatible avec celui de membre de la Chambre des Représentants et du Sénat. »

A l'article 8, la Chambre avait confié la vérification des comptes de l'Institut à un Comité de surveillance, composé de trois membres de nationalité belge, nommés et révoqués par le Roi dans les mêmes conditions et pour la même durée que les membres du Conseil de gestion. Le Sénat a adopté une autre formule que consacre l'article 8 amendé :

« Les comptes de l'Institut seront vérifiés par un Comité de surveillance composé d'un *président et de trois* membres, de nationalité belge, nommés et révoqués par la *Cour des Comptes*; le *président est choisi parmi les conseillers à la Cour des Comptes*. Leur mandat à une durée de quatre ans.

Les membres sortants peuvent être renommés.

En cas de vacances au Comité de surveillance, par suite de décès, de démission ou de toute autre cause, la *Cour des Comptes* nommera un nouveau membre pour achever le mandat de celui qu'il remplace.

steeds het initiatief mogen uitgaan om verzachtingen aan die gestrengte regeling voor te stellen.

De Senaat heeft ook gemeend de samenstelling van den Beheerraad te moeten wijzigen, zooals de Kamer dezen had willen samenstellen. In plaats van tien leden, beneden de 65 jaar, buiten den Minister of zijn afgevaardigde, heeft de Senaat den volgende tekst aangenomen :

« Het Instituut wordt beheerd door een Raad van Beheer bestaande uit den Minister die de Telegrafen en Telefonen onder zijne bevoegdheid heeft, voorzitter, uit dezès bestendigen afgevaardigde, en uit *negen* leden van Belgische nationaliteit voor een termijn van zes jaar benoemd op volgende wijze :

Een derde door den Koning, op voordracht van voormelden Minister,

Een derde door den Senaat,

Een derde door de Kamer der Volksvertegenwoordigers,

En door hen afzetbaar.

De *negen* leden van den Raad van Beheer, behoudens den bestendigen afgevaardigde, zijn vóór *één* derde vervangbaar om de twee jaar; het lot duidt de *ledenreeksen* aan voor dewelke het mandaat bij de eerste en bij de tweede hernieuwing vervalt. De uitredende leden kunnen herbenoemd worden.

Ontstaat in den Raad van Beheer eene vacature ten gevolge van overlijden, ontslag of om eenige andere reden, dan noemt de Koning of eene der Kamers, volgens het geval, een nieuw lid om het mandaat van het te vervangen lid te voleindigen.

Wordt als ontslaggever van ambtswege beschouwd, ieder lid van den Raad van Beheer dat, zonder machtiging van den Raad, afwezig is geweest op vier achtereenvolgende vergaderingen.

Het mandaat van lid van den Raad van Beheer is onverenigbaar met dat van lid van de Kamer der Volksvertegenwoordigers of van den Senaat. »

Bij artikel 8, had de Kamer het nazicht van de rekeningen van het Instituut toevertrouwd aan een Comité van toezicht, bestaande uit drie leden van Belgische nationaliteit, benoemd en afzetbaar door den Koning in dezelfde voorwaarden en voor denzelfden duur als de Raad van Beheer. De Senaat heeft een andere formule aangenomen, welke in het gewijzigd artikel 8 vastgesteld werd :

« De rekeningen van het Instituut worden nagezien door een Comité van toezicht, bestaande uit *een* voorzitter en drie leden, van Belgische nationaliteit, benoemd en afzetbaar door het Rekenhof; de voorzitter wordt gekozen onder de leden van het Rekenhof. Hun mandaat heeft een duur van vier jaar.

De uitredende leden kunnen herbenoemd worden.

In geval een mandaat openvalt in het Comité van toezicht, ten gevolge van overlijden, van ontslag of om eenige andere reden, zal het Rekenhof een nieuw lid benoemen om het mandaat te voltooien van den gene die vervangen wordt.

Les membres de ce Comité auront un droit illimité de surveillance et de contrôle sur la comptabilité de l'Institut. »

Ces modifications aux articles 5 et 8 ont paru judicieuses à votre Commission qui s'y est ralliée.

Si les exigences actuelles de l'ordre technique ne permettent pas d'accepter aujourd'hui un régime de liberté en matière de radio-diffusion, puisque la Belgique ne dispose, jusqu'à nouvel ordre, que d'un nombre très réduit de longueurs d'ondes, il faut souhaiter cependant que les progrès scientifiques nous permettent d'arriver le plus tôt possible à réaliser un tel idéal, qui correspond assurément beaucoup mieux que le projet actuel à nos principes constitutionnels.

En attendant qu'il en soit ainsi, l'*Institut National* se verra assigné, par la confiance du législateur, une haute et délicate mission où les intérêts de la culture générale sont engagés à plus d'un point de vue : information, enseignement, éducation, récréation. Il dépendra du Ministre compétent, du Comité de gestion et des organismes, groupements ou personnalités auxquels l'Institut fera appel de justifier cette confiance et d'assurer son maximum d'utilité à un mode d'expression de la pensée qui, comme la langue d'Esope, peut être la meilleure ou la pire des choses.

Votre Commission, à l'unanimité de ses membres, a l'honneur de vous proposer l'adoption du projet de loi tel qu'il a été amendé par le Sénat.

Le Rapporteur,
CARTON DE WIART.

Le Président,
MAX HALLET.

De leden van dit Comité zullen een onbeperkt recht van toezicht hebben op de boekhouding van het Instituut. »

Uwe Commissie heeft deze wijzigingen in de artikelen 5 en 8 redelijk gevonden en er zich dan ook mede verenigd.

Indien de huidige eischen van technischen aard niet toelaten thans een regime van vrijheid in zake van radio-omroep aan te nemen, vermits België, tot nader aankondiging, slechts over een zeer beperkt aantal golflengten beschikt, moet men nochtans wenschen, dat wij door de vorderingen der wetenschap zoo gauw mogelijk in staat gesteld worden dit ideaal te verwezenlijken, hetwelk ongetwijfeld veel beter dan het huidig ontwerp met onze grondwettelijke beginselen overeen te brengen is.

In afwachting dat zulks gebeure, zal het *Nationaal Instituut*, door het vertrouwen van den wetgever, met een verheven en kiesche taak belast worden, waarbij de algemeene cultureele belangen in meer dan een opzicht betrokken zijn : informatie, onderwijs, opvoeding, ontspanning. Het zal van den bevoegden Minister, van het Comité van Beheer en van de organismes, groepeerings- of personen, op wie het Instituut beroep zal doen, afhangen dat dit vertrouwen niet beschaamd wordt en dat het grootste nut gehaald wordt uit een wijze van uitdrukking der gedachte, welke zooals de tong van Esopus, het beste of het verderfelijkste der dingen wezen kan.

Uwe Commissie heeft, eenparig, de eer U de aanneeming voor te stellen van het wetsontwerp, zooals het door den Senaat gewijzigd werd.

De Verslaggever,
CARTON DE WIART.

De Voorzitter,
MAX HALLET.